

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

1. MOCW
2. AGHBWE
3. MBO

Ministerie van OCW	
Zaaknr.	
Datum reg.	27 JAN. 2020
nr.	
Directie	MBO

Zoetermeer, 24 januari 2020

Betreft: Signalen over kwaliteit stages in de zorgsector
Kenmerk: hv20-0027ms/BES_Alg

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 19 december jl. stelde u SBB vragen naar aanleiding van een update van het meldpunt stagemisbruik van FNV Zorg & Welzijn. Graag geven wij u een reflectie op de rapportage van FNV. Daarnaast informeren wij u over de werkwijze van SBB en hoe SBB met de verzamelde signalen omgaat.

SBB legt focus op kwaliteit

Voor stages en leerbanen in het mbo geldt dat de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) verantwoordelijk is voor de erkenning van leerbedrijven en de bevordering van de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming in deze leerbedrijven. Dat houdt concreet in dat SBB toetst of leerbedrijven aan de criteria voldoen om erkend leerbedrijf te zijn en mbo studenten in de praktijk te mogen opleiden. Zo moet het leerbedrijf de werkzaamheden bieden die passen bij de beroepsopleiding die de student volgt. Ook moet er voldoende en deskundige begeleiding zijn door een praktijkopleider. Tot slot moet het leerbedrijf zorgen voor een fysiek en sociaal veilige leeromgeving voor de student. Deze criteria zijn opgenomen in het reglement erkenning leerbedrijven. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de uitvoering van de taak van SBB.

Bij SBB leggen we de focus op verbeteren van kwaliteit bij leerbedrijven die actief studenten opleiden. Met kwaliteitsgesprekken, gerichte adviezen, workshops voor beginnende praktijkopleiders en praktische hulpmiddelen helpen wij het leerbedrijf en de praktijkopleiders om de beroepspraktijkvorming te verbeteren. Wij werken hierbij nauw samen met de erkende leerbedrijven en onderwijsinstellingen. Meldingen en klachten over slechte kwaliteit van de stages nemen wij zeer serieus. Als er signalen of klachten zijn, dan handelt SBB door onderzoek te doen bij het leerbedrijf, afstemming te zoeken met de betrokken scholen en indien nodig stagiaires te bevragen. Bij een incident en intentie tot verbetering geven we ruimte voor verbetering en ondersteunen we daarbij. Maar bij onvoldoende kwaliteit of grensoverschrijdende incidenten trekken we de erkenning in.

Kwaliteit stages in thuiszorg al langer punt van zorg

Studenten in de thuiszorg bevinden zich in een kwetsbare positie, vanwege de aard van het werk, dat veelal bij cliënten thuis wordt uitgevoerd. Sinds januari 2019 is er binnen de SBB-sector Zorg, welzijn en sport extra aandacht voor de kwaliteit van de stages en leerbanen in de thuiszorg. Aanleiding hiervoor waren bevindingen van onze adviseurs praktijkleren en signalen die we kregen van de scholen over de

kwaliteit van stages in deze sector. Daarnaast verschenen in de media eind 2018 berichten over oneigenlijk gebruik van zorgmiddelen ten koste van de zorgverlening in de wijk en het opleiden van nieuwe zorgmedewerkers.

De adviseurs praktijkleren van SBB hebben in 2019 alle erkende leerbedrijven in de thuiszorg extra onder de loep genomen en is de kwaliteit van deze leerbedrijven met de scholen besproken. Daar waar geen of onvoldoende zicht was op de kwaliteit van het leerbedrijf is een kwaliteitsgesprek gepland met de contactpersoon, de praktijkopleider van het leerbedrijf en (indien mogelijk) de student. Dit heeft in de meeste gevallen geleid tot verbetering van de kwaliteit van opleiden in de betreffende leerbedrijven. Bijvoorbeeld doordat op advies van SBB door het leerbedrijf een bpv verbeterplan is opgesteld, praktijkopleiders zijn aangesteld en getraind of meer capaciteit is vrijgemaakt voor begeleiden van mbo studenten. Helaas is ook gebleken dat sommige leerbedrijven onvoldoende kwaliteit boden. In een jaar tijd zijn daarom ruim 200 erkenningen in de thuiszorg ingetrokken. Dat betekent dat in deze organisaties geen mbo-studenten meer kunnen worden opgeleid.

Uitwisseling van signalen en klachten

SBB werkt bij het verbeteren van de kwaliteit bij leerbedrijven samen met onderwijsinstellingen in het mbo. De onderwijsinstelling is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de opleiding, inclusief de begeleiding en beoordeling van de student tijdens de beroepspraktijkvorming. Studenten met klachten over een leerbedrijf melden zich vaak, maar helaas niet altijd bij de contactpersoon van de opleiding. Deze klachten bereiken ons niet altijd om diverse redenen. Wij blijven onderwijsinstellingen oproepen deze signalen met ons te delen. Daarnaast kunnen studenten, maar ook docenten of ouders, hun klachten over de kwaliteit van leerbedrijven indienen bij SBB. Signalen vanuit scholen en studenten zijn een waardevolle en onmisbare bron om de kwaliteit bij leerbedrijven te verbeteren of maatregelen te nemen indien de kwaliteit van het leerbedrijf onvoldoende is. Daarom zullen wij de mogelijkheid om klachten over leerbedrijven bij SBB te melden nog beter onder de aandacht brengen van studenten en scholen.

Belemmeringen bij uitwisselen signalen tussen instanties

Complicerende factor bij het bewaken van de kwaliteit van stages en leerbanen bij erkende leerbedrijven is dat signalen over deze kwaliteit op verschillende plekken beschikbaar zijn en verzameld worden, maar nog onvoldoende door betrokken partijen gedeeld (kunnen) worden. Zo ondervindt SBB belemmeringen bij het delen van signalen met bijvoorbeeld scholen, Inspecties van het Onderwijs en IGJ, in verband met de privacy van betrokkenen. SBB heeft deze informatie nodig om gericht bij leerbedrijven onderzoek te kunnen doen naar de kwaliteit. We verkennen met de betrokken instanties en ook de Autoriteit Persoonsgegevens wat binnen bestaande wettelijke kaders nog mogelijk is voor een betere uitwisseling van signalen. Indien wij daarbij onoverkomelijke belemmeringen tegenkomen, zullen wij uw hulp vragen om dit knelpunt op te lossen en het uitwisselen van signalen tussen instanties met een wettelijke, toezichhoudende rol beter mogelijk te maken.

Samenwerking met meldpunt stagemisbruik van FNV

SBB heeft contact opgenomen met FNV over het meldpunt stagemisbruik. In december 2019 hebben FNV en SBB de mogelijkheden verkend om, binnen de geldende wet- en regelgeving, informatie over de meldingen die betrekking hebben op het mbo met SBB te delen. Eind januari 2020 bespreken beide partijen of en hoe dit vorm kan worden gegeven. Voor de klachten die niet anoniem zijn en waarbij de melder instemt met het delen van de melding met SBB, wil SBB onderzoek plegen met hoor en wederhoor bij de betrokken leerbedrijven, scholen en studenten. Indien blijkt dat de kwaliteit van het leerbedrijf structureel onvoldoende is, zal de erkenning worden ingetrokken.

De FNV had eind december ruim 1.000 meldingen binnen. Het definitieve aantal wordt momenteel nog geanalyseerd. Een deel van de klachten die de FNV via het meldpunt heeft ontvangen, heeft betrekking op stages vanuit hbo of wo-opleidingen. Omdat zorgverleners hiervoor geen erkenning als leerbedrijf nodig hebben, kan SBB geen maatregelen nemen. In februari komt FNV met een rapportage over de signalen uit het meldpunt.

Kwaliteit stages in zorg onder druk door beperkte opleidingscapaciteit en personeelstekorten

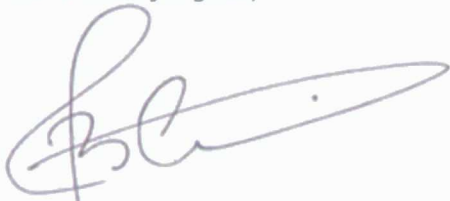
In de praktijk gaat gelukkig veel goed met de begeleiding van studenten in de zorg, zo bevestigen ook de metingen van de BPV Monitor van SBB. Maar zoals SBB zelf al constateerde in de thuiszorg en het meldpunt van FNV ook breder voor de zorg laat zien, ontstaan in de zorgsector toch situaties waarbij studenten worden ingezet op taken waarvoor ze nog niet klaar zijn of schort het aan voldoende en deskundige begeleiding. Er moet worden opgeleid en tegelijkertijd is alle capaciteit nodig voor de zorgverlening.

Uit de praktijk ontvangen wij signalen dat binnen de financiering van de zorg in de wijk weinig budget beschikbaar is voor opleiden van nieuwe medewerkers. Wat betreft de arbeidsmarkt in de zorg is sprake van een sterk stijgende zorgvraag en personeelstekorten. In het veld zijn er allerlei signalen dat de opleidingscapaciteit in leerbedrijven onder druk staat door gebrek aan deskundige praktijkopleiders, onvoldoende tijd voor begeleiding van studenten en personeelstekorten. De in het werkveld en de media genoemde oorzaken hiervoor zijn divers. Dit levert een spanning op met de grote noodzaak om te blijven opleiden voor de beroepen in de zorgsector en de wens om cliënten toch de noodzakelijke zorg te verlenen. We zitten er bovenop bij leerbedrijven voor wat betreft de kwaliteit van de stages in zorg, maar kunnen dit als SBB niet alleen oplossen. De benoemde spanning en hoe hiermee om te gaan wordt ook besproken in de sectorkamer Zorg, welzijn en sport van SBB.

Oproep aan het kabinet

Vanuit onze eigen verantwoordelijkheid willen wij als SBB graag een bijdrage leveren aan kwalitatief goede stages en leerbanen in de zorg. Iedere mbo student heeft immers recht op een goede stage of leerbaan en iedere burger op goede en veilige zorg van deskundige zorgverleners. De problematiek van kwaliteit van opleiden in de zorg is echter veelzijdig en reikt verder dan opleiden en de beroepspraktijkvorming in het mbo alleen. Terwijl opleiden een noodzaak is om voldoende deskundige zorgverleners te hebben voor een groeiende zorgvraag. Daarom is afstemming met alle ketenpartners nodig. Er is werk te verzetten om tot een duurzame oplossing te komen. Wij vragen het kabinet dit met alle ketenpartners te realiseren. Relevante betrokkenen zijn in ieder geval de ministeries van OCW en VWS, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers, gemeenten en onderwijsinstellingen.

Met vriendelijke groet,

Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink
voorzitter SBB

Frank van Hout
vicevoorzitter SBB